

Analiza przepływów strumieni pieniężnych

Sprawozdanie ze źródeł pochodzenia funduszy i ich wykorzystania przygotowuje się w celu pokazania jak przedsiębiorstwo było zarządzane i jak obracało środkami pieniężnymi. Sporządzane jest ono na podstawie bilansu i rachunku wyników w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji o zmianach sytuacji finansowej przedsiębiorstwa i o przepływach jego środków pieniężnych [W. Bień „Sprawozdania z przepływów finansowych”], zmieniających jego strukturę aktywów i pasywów w ciągu danego okresu rozrachunkowego.

Rachunek przepływów pieniężnych Ster-Projekt SA w latach 1996–1998 ukazuje istotne zmiany w działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej spółki.

Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej wzrosły z 2 917 tys. zł w 1996 roku do 27 258 tys. zł w 1998 roku. Wzrost ten wynikał głównie ze zmian w zobowiązaniach krótkoterminowych oraz korekt księgowych, w tym amortyzacji i podatku dochodowego. Spółka wykazywała dodatni wynik operacyjny, co świadczyło o zdolności do generowania gotówki z podstawowej działalności.

Działalność inwestycyjna miała charakter wysoce kapitałochłonny. Wydatki inwestycyjne w 1998 roku wyniosły 61 679 tys. zł, co było ponad siedmiokrotnie większą kwotą niż dwa lata wcześniej. Głównymi wydatkami były zakupy papierów wartościowych, co mogło wskazywać na strategiczne decyzje inwestycyjne. Jednocześnie wpływy z inwestycji wzrosły do 24 881 tys. zł, głównie dzięki sprzedaży papierów wartościowych.

Działalność finansowa przyniosła zmienne wyniki. W 1997 roku spółka uzyskała wysokie wpływy (38 989 tys. zł), głównie dzięki emisji obligacji i akcji, co pozwoliło na dynamiczny

rozwój. W 1998 roku wpływy te spadły do 14 200 tys. zł, a spółka zmniejszyła swoje zobowiązania finansowe, spłacając kredyty krótkoterminowe oraz wykupując obligacje.

Łącznie przepływy pieniężne netto były dodatnie w 1996 i 1997 roku, lecz w 1998 roku spółka zanotowała odpływ środków o wartości 2 024 tys. zł. Stan środków pieniężnych na koniec 1998 roku wynosił 7 032 tys. zł, co oznaczało spadek w porównaniu do poprzedniego roku. Spółka przeznaczająca znaczące środki na inwestycje, co mogło świadczyć o dążeniu do długoterminowego wzrostu, pomimo chwilowego spadku gotówki.

Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych jest obok bilansu oraz rachunku zysków i strat głównym elementem analizy finansowej przedsiębiorstwa. Ujmuje zmiany w stanie środków pieniężnych, ze wskazaniem na źródła powstałych zwiększeń i zmniejszeń oraz na kierunki ich wykorzystania.

Do sporządzenia sprawozdania z przepływu środków pieniężnych zostały zobowiązane jednostki, których sprawozdania finansowe podlegają badaniu i ogłaszaniu w Monitorze Polskim, zgodnie z art.64 ustawy o rachunkowości.

Przepływy pieniężne są typowym przejawem zastosowania w rachunkowości zasady kasowej. Słowo „przepływ” sugeruje, iż mamy do czynienia z dwoma strumieniami:

- wejściowym, czyli wpływem, oraz
- wyjściowym, czyli wydatkiem.

Zdarzenia niepieniężne, strumienie rzeczowe są poza obszarem badania przepływów pieniężnych. Sprawozdanie to obrazuje zmiany sytuacji finansowej jednostki wywołane przez rzeczywisty ruch pieniądza, a nie zapisy memoriałowe. Wynik końcowy wskazuje na zmiany zasobów pieniężnych jednostki, które obejmują, stany rachunków bankowych, gotówki w kasie i krótkoterminowych papierów wartościowych.

Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych ma dostarczyć odpowiedzi na następujące pytania:

- jakimi środkami pieniężnymi dysponowało przedsiębiorstwo w okresie sprawozdawczym?
- z jakich źródeł pochodziły te środki?
- jak te środki zostały zagospodarowane?

Podstawą sporządzania tego sprawozdania jest ustalenie nadwyżki finansowej, jaką przedsiębiorstwo wygospodarowało w danym okresie bilansowym. Nadwyżkę tę określa się jako cash flow. „Cash flow” jest sumą zysku netto i kosztów niepieniężnych (nie będących wydatkami), skorygowaną o przychody niepieniężne (nie będące wpływami). Cash flow wyraża zdolność przedsiębiorstwa do samofinansowania się, jest wynikiem gospodarowania środkami pieniężnymi przez przedsiębiorstwo.

W sprawozdaniu wyodrębnia się trzy rodzaje przepływów: z działalności operacyjnej (bieżącej), działalności inwestycyjnej (lokacyjnej) i działalności finansowej.

Działalność operacyjna (produkcyjna, usługowa, handlowa), stanowiąca podstawowy rodzaj działalności statutowej jednostki, jest głównym źródłem dopływu środków pieniężnych, na których poziom oddziałuje zwłaszcza wynik finansowy netto. Przepływy pieniężne w ramach działalności operacyjnej są rezultatem operacji gospodarczych rzutujących na powstawanie zysku lub straty np.

- wpływy środków pieniężnych ze sprzedaży wyrobów, robót, usług i towarów, a także z tytułu najmu i dzierżawy,
- wydatki na wynagrodzenia,
- płatności za towary, materiały, energię i usługi,
- wydatki związane z opłaceniem podatków, ceł, ubezpieczeń

społecznych itp.,

– wpływy odsetek za zwłokę w spłacie należności, wydatki na odsetki karne oraz odsetki zwłoki dotyczące nieterminowego regulowania zobowiązań wobec kontrahentów, urzędów skarbowych itp.

Przepływy pieniężne w ramach działalności inwestycyjnej polegają na nabywaniu oraz sprzedaży składników majątku trwałego, wartości niematerialnych i prawnych, lokat finansowych, papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu, udziałów i akcji. Pokazują wielkość wydatków poniesionych na powiększenie zasobów trwałych, które z kolei pozwolą w przyszłości na osiągnięcie zysków i dopływ środków pieniężnych.

Działalność finansowa obejmuje głównie pozyskiwanie i spłatę kredytów oraz pożyczek, w tym również krótkoterminowych, emisję i wykup własnych akcji, obligacji i innych papierów wartościowych, wpływy wynikające ze zwiększenia kapitału udziałowego i z dopłat do kapitału, wypłaty dywidend, spłaty zobowiązań z umów leasingu kapitałowego

Dla ustalenia wielkości przepływów środków pieniężnych z działalności operacyjnej – część A sprawozdania – przyjęto w Polsce metod pośrednią, a wzór sprawozdania został określony w ustawie o rachunkowości – zał. nr 8 i 9. Zgodnie z założeniami metody pośredniej pozycją wyjściową jest wynik finansowy netto (pozycja rachunku zysków i strat), który następnie, poprzez dokonanie odpowiednich korekt, zostaje doprowadzony do poziomu tzw. „wyniku kasowego” Korekty dotyczą więc głównie pozycji nie kasowych lub pozycji, które spowodowały zmianę stanu środków pieniężnych, a nie zostały wykazane w rachunku zysków i strat. Wynik finansowy netto podlega:

– korekcie o koszty i przychody, dotyczące innych rodzajów działalności (inwestycyjnej, finansowej) np. zapłacone odsetki od kredytów bankowych, zapłacone dywidendy,

- korekcie dotyczącej zmian stanu środków obrotowych netto w ciągu roku obrotowego, tj. faktu, że część przychodów lub zysków nie zmienia się w przychody pieniężne, lecz pozostaje w należnościach lub wydatkowana została na przyrost zapasów, a część kosztów zmieni a się w zobowiązania,
- korekcie służącej uwzględnieniu kosztów niepieniężnych, które nie są wydatkami, np. amortyzacja, rezerwy,
- korekcie dotyczącej podatku dochodowego,
- korekcie o zyski lub straty z tytułu różnic kursowych i inne.

Potrzeba przeprowadzania kolejnych korekt wynika z faktu, iż zysku nie można utożsamiać z „posiadaniem pieniędzy”, nie można postawić znaku równości między wielkością zysku i dostępnymi środkami pieniężnymi, a więc trzeba wyeliminować te czynniki, które sprawiają, że zysk po opodatkowaniu nie może być utożsamiany ze stanem gotówki. Konieczność dokonywania wielu korekt zysku netto powoduje, iż sprawozdanie z działalności operacyjnej, sporządzane metodą pośrednią, staje się mało czytelne. Samo uchwycenie przepływów z tej działalności jest bardziej „intuicyjne”, mniej wyraźne. Nie można również mówić o zastosowaniu go do prognozowania przyszłych przepływów, ponieważ reguły prognoza rozpoczyna się od sprzedaży, czyli od przychodu, a nie zysku.

W metodzie bezpośredniej (ustawa o rachunkowości zaleca wyłącznie ubezpieczycielom, zał. nr 10) w działalności operacyjnej ujmuje się wpływy i wydatki z tej działalności według podstawowych tytułów, a następnie wykazuje się „per saldo” wpływy minus wydatki, a więc przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej. Metoda bezpośrednia zawiera główne kategorie operacyjnych wpływów gotówkowych oraz operacyjnych płaćności gotówkowych.

Punktem wyjścia do badania przepływu strumieni pieniężnych jest marża operacyjna, ponieważ podstawowy pieniądź

dopływający do przedsiębiorstw to efekt działalności operacyjnej. Obok marży, na zmiany w zasobach pieniądza ma wpływ dynamika majątku obrotowego netto, ponieważ jego wzrost charakteryzuje strumień pieniądza odpływającego z przedsiębiorstwa a jego spadek uwalnia zaangażowane w obrocie środki pieniężne. Powyższe zmiany przedstawione są w sprawozdaniu w postaci wpływów i wydatków, dzięki czemu użytkownikom prezentowane są kwoty otrzymane od odbiorców, płatności dla dostawców itd.

Podstawową zaletą metody bezpośredniej jest możliwość uzyskania informacji, które mogą być wykorzystane przy ocenie przyszłych przepływów środków pieniężnych. Pierwotne strumienie pieniężne, tj. wpływy ze sprzedaży i wydatki ponoszone dla ich osiągnięcia, a nie zysk netto, są z reguły punktem wyjścia przy sporządzaniu prognoz. Nawet jeśli nastąpi istotna zmiana przewidywań, to i tak informacja retrospektywna wymaga uwzględnienia.

Pewne procesy gospodarcze rozpoczęte w przeszłości mają bowiem swoje konsekwencje finansowe w przyszłości.

Należy pamiętać, że bez względu na rodzaj zastosowanej metody ostateczna wartość przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej pozostaje taka sama.

W części B sprawozdania występują przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej. Obejmują one w przeważającej części przepływy związane z nabyciem i sprzedażą składników majątku trwałego oraz dywidendy i odsetki wynikające z działalności inwestycyjnej. Podaje się odrębnie wpływy i wydatki, ma tu bowiem zastosowanie metoda bezpośrednia. Zmiany zachodzące w stanach wartości netto środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych są następstwem ich nabycia (zakupu bezpośredniego lub wytworzenia w ramach inwestycji), sprzedaży i likwidacji, nieodpłatnego otrzymania lub przekazania oraz umorzenia. W przypadku środków trwałych zmiany są powodowane również aktualizacją ich wyceny

(przeszacowania) oraz ujęciem w księgach rachunkowych środków trwałych używanych w ramach umów leasingu kapitałowego. Pomija się przemieszczenia inwestycji do środków trwałych, skutki przeszacowania środków trwałych, jak również otrzymane w roku obrotowym środki trwałe w ramach leasingu finansowego.

Kolejne pozycje sprawozdania dotyczą nabycia i sprzedaży akcji, udziałów oraz papierów wartościowych, udzielonych pożyczek i ich spłat. W sprawozdaniu wykazuje się otrzymane (ewentualnie zwrócone jako nienależne) dywidendy z lokat kapitałowych; nie ujmuje się dywidend wypłacanych własnym udziałowcom.

W części C sprawozdania podaje się przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej. W tej grupie wykazuje się wpływy z tytułu pozyskania oraz wydatki spowodowane utratą własnych lub obcych źródeł finansowania. Wykazuje się tu również wszelkie „obciążenia” pieniężne, ponoszone w związku z pozyskiwaniem wyżej wymienionych źródeł (zapłata odsetek od kredytów i pożyczek, wypłata dywidend właścicielom, powiększenie spłat z tytułu różnic kursowych itp.)

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych odgrywa przede wszystkim rolę informacyjną. Powinno ono służyć jako jeden z istotnych elementów kształtowania i oceny polityki finansowej firmy. Jego odbiorcami powinni być wierzyciele (zwłaszcza banki), inwestorzy, gdyż jest ono bardzo pomocne przy ocenie wiarygodności finansowej. W ocenie zdolności płatniczej podmiotu nie można kierować się wyłącznie kryterium dodatniego, bądź ujemnego salda. Charakter salda może być na pewno uznany za zjawisko pozytywne lub negatywne, ale nie jest to jeszcze wystarczający wyznacznik zdolności płatniczej, należy ją bowiem rozpatrywać w szerszym kontekście – na tle kształtowania się innych wielkości, między innymi: stanu zapasów, należności, zobowiązań, otrzymanych i wypłaconych zaliczek, terminów płatności itp.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy -

potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.